Manual för Excelprogrammet

Inledning

Denna manual beskriver hur Excelprogrammet används, med fokus på hur man rent praktiskt lägger in sina data och navigerar sig runt. Manualen är upplagd enligt en stegvis process och guidar användaren genom respektive steg. I vissa avsnitt finns skärmavbilder med noteringar om särskilda detaljer från programmet. Vi rekommenderar att användaren använder denna manual som ett stöd i att komma igång med arbetet, tillsammans med övrig stöddokumentation. Läs gärna även avsnittet "Att tänka på" innan du sätter igång. Detta avsnitt finns längst bak i detta dokument.

Varje sida i Excelprogrammet är numrerat utifrån det CBA-steg som sidan gäller (1, 2, osv.). Vissa steg innefattar fler än en sida i Excelprogrammet och är då i sin tur löpnumrerade (t.ex. 4.1 och 4.2).

Kom igång

- 1. Öppna Excelfilen.
- 2. Klicka på Enable Macros / Aktivera makron längst upp på skärmen.
- 3. Klicka på Hemknappen (huset) så får du upp en ruta med en navigeringsmeny ("Menyfönstret"), om denna meny inte dyker upp automatiskt. Låt den vara öppen under hela användningen av verktyget (om du stänger Menyfönstret kan du få fram det igen genom att klicka på Hemknappen).
- 4. Fyll i Projektnamn, ditt eget namn, tillhörighet, funktion, datum och ev. revision.
- 5. Klicka på "Nästa" i Menyfönstret (OBS: Du måste stå i en ruta som inte är aktiv för redigering när du klickar på Nästa). Du kan också komma vidare genom att klicka på respektive CBA-steg.

ਜ ਛ਼ ⊅・ ੇ ਂ ਪੈ ਥ	CBA Verktyg V41_Tom - Excel	Tore Söderqvist 📧 - 🗇 🗙
Arkiv Start Infoga Sidlayout Formler Data G	ranska Visa Q Berätta vad du vill göra	∕4 Dela
rngProject ∗ : × √ fr		•
Kostnads-nyttoanalys (CBA) Nem: Nem: Tilbiorgiet Problemformulering 2. Syftesformulering 3. Referensalternativ 4. Identifiera orbekeriv projektet 5. Identifiera projektets konsekvenser 6. Sammantäll projektets konsekvenser 7. Värdering av konsekvenser a. Finansiell analys (frivillig)	Central of the regulation of the first end of the regulation	✓ ✓ ✓ ✓ Franset Samhall Nata ✓
D. Samhällsekonomisk analys Om väiden angets med sanakkinderidening: kös is minderng Om inte sanokiketsfordeling använts: Skapa NVV S Ange slutsatser Skapa rapport Visa rapportens appendix E	excel specialisten	₩ ₩ ₩ + + 75 % SV (?) ∧ № ♥ # 4 ≤ 2004 1-10

1. Problemformulering

- 1. Fyll i din problemformulering. Ta hjälp av frågorna som listas. Max 3500 tecken. Det kan underlätta att upprätta ett separat word-dokument vid sidan av och klistra in text därifrån.
- 2. Klicka på Nästa.

1. Problemformulering	î	
CBA-projektet		$\overbrace{\uparrow}$
Problemformuleringen ger en bakgrund till det projekt s sammanhang vilket problem som projektet är tänkt att l problemformuleringen: a. Vilket problem ska lösas? b. I vilket sammanhang ingår problemet? c. På vilket sätt är det ett problem? d. Varför har problemet uppstått? e. Vad är omfattningen av problemet?	om ska analyseras. Förklara utifrån ett större ösa. Här följer några hjälpfrågor för	/ Visar i vilket steg i CBA:n du befinner dig
Skriv problemformuleringen nedan (max 3500 tecken inkl	mellanslag).	
	Meny	X
Här skriver du din problemformulering.	Hem Föregående Projektalternativ	Finansiell Samhäll Nästa

2. Syftesformulering

- 1. Fyll i din syftesformulering.
- 2. Klicka på Nästa.

3. Referensalternativ

- 1. Ange tidshorisonten enligt de instruktioner som ges i programmet.
- 2. Formulera referensalternativet i textrutan.
- 3. Klicka på Nästa.

4. Identifiering och beskrivning av projektet

4.1

- 1. Namnge dina projektalternativ (max 12 stycken).
- 2. Beskriv dem kortfattat.
- 3. Klicka på Nästa.

Tips: Om du har två eller flera liknande projektalternativ kan du börja med att gå igenom alla CBAsteg för *ett* av dem. Sedan kan du använda kopieringsknappen (dokumentsymbolen) för att skapa ett nytt projektalternativ som en kopia av det första. Då behöver du bara se till att sedan ändra de uppgifter som behöver ändras.

4. Identifieri	ng och beskrivning av projektet		`
l detta steg identifiera	s och beskrivs proiektet i tid och rum. "Proiektet" kan ibland bes	tå av två eller flera projektalternativ. och då måste varie proje	ektalternativ identifieras och beskrivas. Ange nedan en
titel för varje projekta	lternativ och en kort beskrivning. En längre beskrivning ges i 4.2	2.	· · · · · · · · · · · · · · · · · · ·
Projektalternativ	Titel (max 20 tecken inkl. mellanslag)	Beskrivning (max 100 tecken inkl. mellanslag)	
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			

<u>4.2</u>

- 1. Välj i Menyfönstret vilket projektalternativ du vill beskriva.
- 2. Ange projektalternativets livslängd.
- 3. Beskriv projektalternativet i text.
- 4. Upprepa för samtliga projektalternativ genom att välja ett nytt projektalternativ i Menyfönstret.
- 5. Klicka på Nästa.

4. Identifiering och beskrivning	4.2
Första alternativet	
Projektalternativets livslängd Verktyget antar att du befinner dig vid tidpunkten noll och att år 1 är de närmaste 12 månaderna, år 2 de följande 12 månaderna, och så vidare. Hur lång är livslängden för projektalternativet i hela år?	
Projektalternativets livslängd: Maximalt 150 år	
Beskrivning av projektalternativet Beskriv projektalternativet i ord (max 3500 tecken inkl. mellanslag).	
Meny	ß
Projektalternative Första alternativet Hem Föregående Konsekvens	Samhäll Nästa
Välj projektalternativ här	

5. Identifiering av konsekvenser

<u>5.1</u>

- 1. Välj projektalternativ i Menyfönstret.
- 2. Ange för respektive konsekvenspost om det är "ingen påverkan", "liten nytta", "stor nytta", "liten kostnad", eller "stor kostnad". Detta gör du genom att sätta ett kryss under respektive kolumn (du kan dubbelklicka där du vill sätta kryss). På tomma rader finns plats att lägga till ytterligare konsekvensposter.
- 3. I tabellen längst ned på sidan anger du vilka aktörer som berörs genom att välja från en lista (t.ex. kraftbolag) eller genom att ange en egen aktör/aktörskategori. Du kan även beskriva aktörerna (t.ex. namnen på ett eller flera kraftbolag).
- 4. Upprepa för samtliga projektalternativ genom att välja ett nytt projektalternativ i Menyfönstret.
- 5. Klicka på Nästa.

5. Identifiering av konsekvenser	â 5.1
Första alternativet	
l den första tabellen nedan görs en bruttoidentifiering av projektalternativets konsekvenser. Ange med et förhållande till referensalternativet, medför ingen påverkan, liten nytta, stor nytta, liten kostnad eller stor kos följd av miljöåtgärder i vattendrag är förifyllda. Egna konsekvensposter kan läggas till.	tt X för varje konsekvenspost om projektalternativet, i stnad. Konsekvensposter som troligen är de vanligaste till
Därefter finns i den nedersta tabellen möjlighet att fylla i vilka olika aktörer som berörs av projektaltern: fördelningsanalysen i den samhällsekonomiska analysen och även för vilka aktörer en finansiell analys OBS! Ange "Samtliga aktörer" om analysen skall göras för alla aktörer tillsammans.	ativet. Denna aktörsindelning bildar en grund för kan göras.
Konsekvensposter	Ingen Stor Liten Stor påverkan Liten nytta kostnad kostnad
Stödjande och reglerande ekosystemtjänster	
Vattenflöde // Klimatreglering Habitat Lägg till eller ta	a bort
Översvämningsskydd	X Meny X
poster	Projektalternativ
	x Aktor
	X Hem Föregående Finansiell Samhäll Nästa
	X Konsekvens
	x
\uparrow	
Här kan du namnge	
agne nector	
egna poster	

Aktör	Beskrivning	
Kraftbolag		
	Här öpppar du en lista på aktörer	
	Har opphar du chinsta pa aktorer	
	som du valjer ifrån. Beskriv sedan	
	kortfattat hur respektive aktör	
	paverkas av projektalternativet i	
	kolumnen till höger.	

<u>5.2</u>

- 1. Välj projektalternativ i Menyfönstret.
- 2. Beskriv påverkan på respektive konsekvenspost kortfattat.
- 3. Upprepa för samtliga projektalternativ genom att välja ett nytt projektalternativ i Menyfönstret.
- 4. Klicka på Nästa.

6. Sammanställ konsekvenser

<u>6.1</u>

- 1. Välj projektalternativ i Menyfönstret.
- 2. Ange för respektive konsekvenspost vilken eller vilka aktörer som berörs genom att först ställa dig i rutan för den konsekvenspost du hanterar och sedan klicka på Plustecknet. Bara de aktörer som du tidigare listat under steg 5.1 finns med på listan.
- 3. Ange om konsekvensposten är en direkt eller indirekt nytta/kostnad genom att sätta X i en av dessa kolumner och motivera varför i kolumnen längst till höger.
- 4. I tabellen längst ned på sidan anger du vilka aktörer som berörs och beskriver kortfattat hur de berörs.
- 5. Upprepa för samtliga projektalternativ genom att välja ett nytt projektalternativ i Menyfönstret.
- 6. Klicka på Nästa.

6. Sammanställ konsekvenser						i	6.1
Första alternativet							
ldentifiera först vilka aktörer som berörs av respektive konsek indirekt påverkan på människor/samhället, och för vilka det andra ekosystemtjänster ska kunna levereras till människo samhällsekonomiska analysen. Ge även en motivering till b	enspost. Detta kan i sin tur vara nedför en direkt påverkon. Exem r/samhället. För att undvika dubl edömningen beträffande indirekt	till hjälp för nästa steg, <i>nör</i> , ipelvis stödjande och reglera belräkning är enbart konsek t eller direkt påverkan.	nligen att med X a ande ekosystemtj vensposter med a	ange för vilka konsekvensposter so jänster har ofta en indirekt påverl direkt påverkan på människor/sa	<i>m projektalternat</i> kan genom att va mhället relevanta	tivet enbart medför en ra en förutsättning fö a för den finansiella o	or att och
Konsekvensposter	Påverkan	Vilka aktörer berörs? Använd <u>plus</u> till höger	Direkt nytta / kostn	Indirekt nad nytta / kostnad Motivering			
Stödjande och reglerande ekosystemtjänster							
Vattenflöde	Liten nytta <		> ←	Ställ dig i ru	tan kl	icka sen	nå "+
Habitat	Liten nytta			Stan alg I la	call, Id	iena sen	pu
Producerande ekosystemtjänster							
Livsmedel genom fritidsfiske	Liten nytta	Me	ny			53	
Kulturella ekosystemtjänster - Rekreation och friluft	sliv	IVIC				~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~	
Fiskeupplevelser	Liten nytta			Projektalternativ			
Kulturella ekosystemtjänster - Övriga, t.ex. icke-anv	ändarvärden			Första alternativet	<u> </u>	-	
Naturmiljöer, existensvärde	Liten nytta	1		Aktör	🗄		
Övriga externa effekter			Hem Föregående		 Finansiell 	Samhäll Nästa	
and a second				Konsekvens			
Kostnader och annan resursatgang					Ŧ		
Kostnader och annan resursatgang Investeringskostnad	Liten kostnad						
Kostnader och annan resursatgang Investeringskostnad Kraftproduktion	Liten kostnad Liten kostnad			,	_		

Anser användaren av någon anledning att en aktör påverkas indirekt och en annan aktör direkt av samma konsekvens lämnas i detta fall aktören med indirekt påverkan utanför listan, eftersom det inte finns någon plats att ange detta. Ange istället de aktörer som påverkas indirekt i kolumnen *Motivering*. Icke-användarvärden, såsom existensvärden, anges som direkt påverkan för att kunna värderas i nästkommande steg.

6.2. Påverkan på ekologisk status/potential och bevarandestatus

Detta steg ligger vid sidan av CBA:n och går att hoppa över, men kan dels vara viktigt i sig och dels ge information till CBA:n.

- 1. Välj projektalternativ i Menyfönstret.
- 2. Ange om projektalternativet är en rekommenderad VISS-åtgärd samt relevanta ID för VISSåtgärder, samt ge en förklaring/kommentar i text.
- 3. Fyll i tabellen för projektalternativets påverkan på ekologisk status/potential.
- 4. Fyll i tabellen för projektalternativets påverkan på bevarandestatus i Natura 2000-områden.
- 5. Upprepa för samtliga projektalternativ genom att välja ett nytt projektalternativ i Menyfönstret.
- 6. Klicka på Nästa.

7. Värdering av konsekvenser

7.1

- 1. Välj projektalternativ i Menyfönstret
- 2. Ange om du först vill göra en finansiell analys eller gå direkt till den samhällsekonomiska analysen.
- 3. Ange i vilket års prisnivå du vill uttrycka kostnader och nyttor.
- 4. Ange enhet för de monetära värdena i analysen (MKR = miljoner SEK, KKR = tusen SEK, KR = SEK).
- 5. Upprepa för samtliga projektalternativ genom att välja ett nytt projektalternativ i Menyfönstret.
- 6. Klicka på Finansiell i Menyfönstret om du vill gå till den finansiella analysen och Samhäll i Menyfönstret om du vill gå direkt till den samhällsekonomiska analysen.

Val av analys Jag vill först göra en finansiell analys för en eller flera berörda grupper/aktörer Jag vill gå direkt till den samhällsekonomiska analysen 	
Alla kostnads- och nyttoposter behöver uttryckas i samma års prisnivå. Vilket års prisnivå År 2016 Ange årtal med fyra siffror Enhet MKR Ange enhet för de monetära värdena i analysen	Meny Projektalternativ alternativ2 Aktör Hem Föregående Konsekvens V Finansiel Samhäl dasta
	När du är färdig med detta steg, klicka på "Finansiell" eller "Samhäll"

7a. Finansiell analys

7a.1. Översikt finansiell analys

Här ges en översikt över vad som fyllts i och vad som återstår att fylla i. Översiktstabellen längst till vänster med rubrikerna Projektalternativ, Aktör, Konsekvenspost, Stor/liten, samt Ifylld visar vilka konsekvensposter som är ifyllda. När du först kommer till denna översikt står det alltså "nej" på samtliga poster i kolumnen "Ifylld". Till höger om denna tabell finns filter-rutor som styr innehållet i översiktstabellen. Notera att du kan välja vilken information som ska visas i översiktstabellen genom att lägga på eller ta bort filter (den lilla tratten ovanför listningarna av projektalternativ, aktör och konsekvenspost). Om du till exempel bara vill göra den finansiella analysen för en enskild aktör finns ju ingen anledning att visa de andra aktörerna i listan.

1. Välj projektalternativ och aktör i Menyfönstret.

2. Klicka på Nästa.

7a.2 Kalkylränta

Den kalkylränta som ska fyllas i här är den relevanta kalkylräntan för den valda aktören.

- 1. Kontrollera valt projektalternativ och vald aktör (visas i Menyfönstret samt längst upp på sidan).
- 2. Välj om du vill ange en konstant kalkylränta eller en ränta som varierar över tiden.
- 3. Om du valt en konstant ränta fyller du i vilken ränta som ska användas (skriv dit procenttecknet också). OBS: Värdena år 1 antas gälla investeringar m.m. som infaller i början av år 1 och diskonteras därför med 0 %. För följande år används den konstanta ränta som du har angett.
- 4. Om du valt en varierande ränta fyller du i vilken ränta som ska användas för respektive år. Notera funktionen "fyll i till slutår", som kopierar den ruta du står i till alla följande år. OBS: Värdena år 1 antas gälla investeringar m.m. som infaller i början av år 1 och diskonteras därför med 0 %. Vid varierande ränta ska du därför alltid fylla i "0 %" år 1 och för följande år den diskonteringsränta som fortsättningsvis ska användas.
- 5. Klicka på Nästa.

<u>7a.3</u>

- 1. Kontrollera valt projektalternativ och vald aktör (visas i Menyfönstret samt längst upp på sidan).
- 2. Välj Konsekvens i Menyfönstret.
- 3. Ange om den valda konsekvensposten innebär inkomster eller utgifter för den valda aktören. Om "nej", gå vidare med att välja nästa konsekvenspost. Om "ja" fortsätt med denna konsekvenspost enligt nedan.
- 4. Välj om du vill ange värden i form av intervall/punktskattning eller med hjälp av en sannolikhetsfördelning.
- 5. Klicka på Nästa.

7a.4 (om du valt att ange värden med hjälp av intervall eller punktskattning)

- 1. Välj om du vill använda ett intervall eller en punktskattning för att ange värden.
- 2. Fyll i dina estimat för respektive år. Notera funktionen "fyll i till slutår" som kopierar den ruta du står i till alla följande år.
- 3. Klicka på Nästa.

	alternativ1: Kraftbolag: Investeringskostnad				
	Om du väljer punktskattning nedan ska du ange ett enda värde för varje år. Om du väljer intervall nedan får du mö ett minimivärde och ett maximivärde för varje år, men du ska även ange ett värde inom detta intervall som du ser	bjlighet att på ett enkelt som en bästa gissning j	: sätt beskriva osäkerhet geno på det sanna värdet.	m att ange	e
		Meny			
	Intervall eller punktskattning		Projektalternativ alternativ 1	Ŧ	
	 Jag vill ange värden i form av ett intervall (dvs. minimivärde, maximivärde och även en bästa gissning) Jag vill ange värden i form av en punktskattning (dvs. ett enda värde) 	Hem Föregående	Aktör Kraftbolag	Ŧ	Finansie
			Konsekvens Investeringskostnad	-	
			Fyll till slutår		
+	Intervall				
			Fyll till slutår 🛛 🖶		_
\odot	Punktskattning				
K	Klicka på "+" för att öppna rader där du kan fylla i värden.				

7a.5 (om du valt att ange värden med hjälp av en sannolikhetsfördelning)

- 1. Välj från listan vilken sannolikhetsfördelning som ska användas.
- 2. Fyll i dina estimat för respektive år. Notera funktionen "fyll i till slutår" som kopierar den ruta du står i till alla följande år.
- 3. Klicka på Nästa.

<u>7a.6</u>

- 1. Beskriv i text vilka indata och antaganden som ligger till grund för de värden du fyllt i för den aktuella konsekvensposten.
- 2. Klicka på Nästa.

Du kommer nu tillbaka till översikten för finansiell analys. Kontrollera vad som nu är ifyllt.

- a) Klicka på Nästa för att fortsätta med samma projektalternativ och aktör men med en annan konsekvenspost (du väljer då konsekvenspost när du kommer till nästa sida); ELLER
- b) ...om du är klar med alla konsekvenser för valt projektalternativ och vald aktör, välj ett annat projektalternativ eller en annan aktör; ELLER
- c) ...om du är klar med den finansiella analysen, klicka på Samhäll i Menyfönstret så kommer du vidare till den samhällsekonomiska analysen.

7b. Samhällsekonomisk analys

7b.1. Översikt samhällsekonomisk analys

Här ges en översikt över vad som fyllts i och vad som återstår att fylla i. Översiktstabellen längst till vänster med rubrikerna Projektalternativ, Aktör, Konsekvenspost, Stor/liten, samt Ifylld visar vilka konsekvensposter som är ifyllda. När du först kommer till denna översikt står det alltså "nej" på samtliga poster i kolumnen "Ifylld". Till höger om denna tabell finns filter-rutor som styr innehållet i översiktstabellen. Notera att du kan välja vilken information som ska visas i översiktstabellen genom att lägga på eller ta bort filter (den lilla tratten ovanför listningarna av projektalternativ, aktör och konsekvenspost). Att lägga på ett filter kan vara praktiskt t.ex. om du har väldigt många projektalternativ eller konsekvensposter, annars kan du stänga av alla filter så får du direkt en totalöverblick.

- 1. Välj projektalternativ i Menyfönstret.
- 2. Klicka på Nästa.

alternative					
alternativi					
Genom tabellerna nedan kan du alltid få projektalternativ.	en total överblick över vad du har fyllt i	och vad som återstår att	fylla i för r	espektive	
Harv	isas viiket projekt	alternativ	au n	ar aktiv	π.
Projektalternativ	 Konsekvenspost 		Ifylid	Aktör	Aktör andel (%
alternativ2	Olycksrisker	_	Nej	Allmänheten	
	Investeringskostr	nad	Nej	Kraftbolag	
	Kraftproduktion		Nej	Kraftbolag	
alternativ1	Investeringskostr	nad	Nej	Kraftbolag	
	Kraftproduktion		Nej	Kraftbolag	
	Fiskeupplevelser		Nej	Fritidsfiskare	
	Habitat, icke anvä	indarvärden	Nej	Allmänheten	
	Underhåll och an	dra löpande kostnader	Nej	Kraftbolag	
Filter kan lägg	as på genom att k Projektalternativ	dicka på "ti Aktör	ratte	n". Monsekven	spost
Nej	alternativ1	Allmänheten		Fiskeuppl	evelser
	alternativ2	Fritidsfiskare		Habitat, io	cke använ
				The second se	
	-	Kraftbolag		Investerir	ngskostnad
		Kraftbolag		Investerir Kraftprod	ngskostnad uktion

7b.2 Kalkylränta

Den kalkylränta som ska fyllas i här är den samhällsekonomiska diskonteringsräntan.

- 1. Kontrollera valt projektalternativ (visas i Menyfönstret samt längst upp på sidan).
- 2. Välj om du vill ange en konstant kalkylränta eller en ränta som varierar över tiden.
- 3. Om du valt en konstant ränta fyller du i vilken ränta som ska användas (skriv dit procenttecknet också). OBS: Värdena år 1 antas gälla investeringar m.m. som infaller i början av år 1 och diskonteras därför med 0 %. För följande år används den konstanta ränta som du har angett.
- 4. Om du valt en varierande ränta fyller du i vilken ränta som ska användas för respektive år. Notera funktionen "fyll i till slutår", som kopierar den ruta du står i till alla följande år. OBS: Värdena år 1 antas gälla investeringar m.m. som infaller i början av år 1 och diskonteras därför med 0 %. Vid varierande ränta ska du därför alltid fylla i "0 %" år 1 och för följande år den diskonteringsränta som fortsättningsvis ska användas.
- 5. Klicka på Nästa.

<u>7b.3</u>

- 1. Kontrollera valt projektalternativ (visas i Menyfönstret samt längst upp på sidan).
- 2. Välj Konsekvens i Menyfönstret.
- 3. Ange om du vill värdera kostnaden/nyttan i kronor eller icke-monetärt.
- 4. a) (om du valt att värdera i kronor) Välj om du vill ange värden i form av intervall/punktskattning eller med hjälp av en sannolikhetsfördelning.
 b) (om du valt icke-monetär värdering) Beskriv storleken på nyttan/kostnaden kvalitativt i textfältet.
- 5. Klicka på Nästa.

7b.4 (om du valt att ange värden med hjälp av intervall eller punktskattning)

- 1. Välj om du vill använda ett intervall eller en punktskattning för att ange värden.
- 2. Fyll i dina estimat för respektive år. Notera funktionen "fyll i till slutår" som kopierar den ruta du står i till alla följande år.
- 3. Klicka på Nästa.

7b.5 (om du valt att ange värden med hjälp av en sannolikhetsfördelning)

- 1. Välj från listan vilken sannolikhetsfördelning som ska användas.
- 2. Fyll i dina estimat för respektive år. Notera funktionen "fyll i till slutår" som kopierar den ruta du står i till alla följande år.
- 3. Klicka på Nästa.

<u>7b.6</u>

- 1. Välj en aktör från rullistan under kolumnen "aktör" (bara de som du tidigare angivit berörs av konsekvensen finns med på listan).
- 2. Ange hur stor andel av nyttan/kostnaden som bärs av denna aktör.
- 3. Om flera aktörer berörs, fortsätt med ytterligare aktörer så att summan blir 100%.
- 4. Klicka på Nästa.

<u>7b.7</u>

- 1. Beskriv i text vilka indata och antaganden som ligger till grund för de värden du fyllt i för den aktuella konsekvensposten.
- 2. Klicka på Nästa.

Du kommer nu tillbaka till översikten för samhällsekonomisk analys. Kontrollera vad som nu är ifyllt.

- a) Klicka på Nästa för att fortsätta med samma projektalternativ men med en annan konsekvenspost (du väljer då konsekvenspost när du kommer till nästa sida); ELLER
- b) ...om du är klar med alla konsekvenser för valt projektalternativ, välj ett annat projektalternativ i Menyfönstret; ELLER
- c) ...om du är klar med den samhällsekonomiska analysen, klicka på Hem i Menyfönstret.

Om du är klar med inmatningen har du klickat på hem-knappen i menyfönstret så att du har kommit tillbaka till startsidan. Om du har valt att ange *åtminstone något* värde med hjälp av en sannolikhetsfördelning ska du klicka på knappen där det står "Kör simulering". Om du *inte alls* har använt dig av sannolikhetsfördelningar klickar du på knappen där det står "Skapa NNV".

Om värden angetts med sannolikhetsfördelning: Kör simulering

Om inte sannolikhetsfördelning använts: Skapa NNV

Simulering

Om du har tryckt på knappen där det står "Kör simulering":

- 1. Fyll i det antal iterationer (dragningar) du vill göra.
- 2. Klicka på "Utför simulering".

8. Slutsatser

- 1. Formulera dina slutsatser här. (Du kan ta fram en preliminär rapportversion först om du vill, som stöd till dina slutsatser. För att göra det, klicka på "Skapa rapport" i huvudmenyn.)
- 2. Klicka på Nästa.

Skapa rapport

För att ta fram en resultatrapport, klicka på "Skapa rapport", så tas din rapport fram i form av en PDF-fil. Det kan ta en stund och under tiden kommer det att flimra förbi saker på skärmen. Ha tålamod och vänta tills allt är klart och spara sedan PDF-filen med lämpligt namn.

Resultatrapporten består av två delar, dels en del som innehåller de viktigaste resultaten och dels ett appendix med detaljer om inmatade uppgifter. (Du kan klicka på knappen "Visa rapportens appendix" för att rapportens appendix ska visas på skärmen.) Rapporten innehåller alla uppgifter som har matats in, vilket betyder att rapporten blir lång om du har många projektalternativ och mycket data.

Om du har kört simulering kommer resultatrapporten att redovisa "simulerat NNV", vilket är lika med medelvärdet av de simulerade NNV-värdena. Det konfidensintervall som anges i anslutning till "simulerat NNV" är ett 95 % konfidensintervall för detta medelvärde.

Att tänka på

- De uppgifter du matar in sparas när du trycker på "Nästa" och går vidare till nästa steg. Du kan alltså förlora dina senaste inmatade uppgifter om du stänger ned Excel-filen utan att ha tryckt på "Nästa".
- Ha helst inte flera Excel-filer igång samtidigt när du använder Excel-programmet. Det finns en risk att de stör varandra.
- Du kanske har valt att ange en eller flera värden med sannolikhetsfördelning och andra värden med intervall (min, bästa gissning, max) eller med punktskattning. Som framgick ovan ska du då välja "Kör simulering". De värden som har angetts med intervall kommer i simuleringen att behandlas som en triangulär sannolikhetsfördelning, med bästa gissning-värdet som toppen på fördelningen. De värden som har angetts som en punktskattning kommer i simuleringen att behandlas just som en punkt, dvs. i varje dragning är sannolikheten lika med 1 att punktskattningsvärdet väljs. Om du vill byta från en punktskattning till en sannolikhetsfördelning (eller vice versa) tänk då på att **radera** tidigare inmatade värden under punktskattning.